

**ZARZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA ¹⁾**

z dnia 12 stycznia 2018 r.

w sprawie zadań ochronnych dla Świętokrzyskiego Parku Narodowego

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 oraz art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się zadania ochronne dla Świętokrzyskiego Parku Narodowego na lata 2018–2019.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz wskazanie sposobów eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, stanowiące załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia;
- 3) opis sposobów czynnej ochrony gatunków roślin i zwierząt, stanowiący załącznik nr 3 do zarządzenia;
- 4) wskazanie obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową, stanowiące załącznik nr 4 do zarządzenia;

---

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. poz. 96).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2249 i 2260, z 2017 r. poz. 60, 132, 1074, 1566 i 1595 oraz z 2018 r. poz. 10.

- 5) ustalenie miejsc udostępnionych w celach edukacyjnych, turystycznych, kulturowych, rekreacyjnych i sportowych oraz maksymalnej liczby osób mogących przebywać jednocześnie w tych miejscach, stanowiące załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER ŚRODOWISKA

Henryk Kowalczyk

Załączniki do zarządzenia
Ministra Środowiska
z dnia 12 stycznia 2018 r.(poz. 9)

Załącznik nr 1

**IDENTYFIKACJA I OCENA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ
WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ WSKAZANIE SPOSOBÓW ELIMINACJI
LUB OGRANICZANIA TYCH ZAGROŻEŃ I ICH SKUTKÓW**

I. Zagrożenia wewnętrzne istniejące

Lp.	Identyfikacja i ocena ¹⁾ zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Przebywanie osób w miejscach nieudostępnianych	Ukierunkowanie ruchu osób przebywających na terenie ŚPN ²⁾ , poprzez: 1) oznakowanie granicy zewnętrznej ŚPN; 2) konserwację istniejących szlabanów metalowych oraz montaż nowych szlabanów, w celu uniemożliwienia wjazdu pojazdów na tereny nieudostępnione; 3) zaprojektowanie, budowę, modernizację i konserwację infrastruktury turystycznej oraz informacyjno-edukacyjnej; 4) konserwację szlaków turystycznych oraz ścieżek i obiektów edukacyjnych polegającą w szczególności na usuwaniu powstałych szkód, przeprowadzaniu prac porządkowych, czyszczeniu i impregnacji obiektów, uzupełnianiu ubytków w oznakowaniu szlaków i ścieżek edukacyjnych; 5) korekty przebiegu szlaków turystycznych oraz ścieżek edukacyjnych; 6) zaprojektowanie, wytyczenie i oznakowanie w terenie nowych szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych.
2	Lokalny niedobór martwych drzew w ekosystemach leśnych oraz niepełne spektrum ich zróżnicowania pod względem rozmiarów, formy i stopnia rozkładu	Pozostawianie w ekosystemach leśnych wszystkich drzew złamanych, wyrwanych, obumierających i martwych, o ile nie zagraża to założonym celom ochrony, bezpieczeństwu osób i mienia, a także nie powoduje utrudnień komunikacyjnych na drogach publicznych i wewnętrznych
3	Ograniczanie naturalnej różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i nieleśnych oraz blokowanie lub spowalnianie procesów renaturalizacyjnych w drzewostanach, wywołane obecnością gatunków obcych	1. Usuwanie z drzewostanów obcych gatunków drzew, w szczególności posiadających skłonności inwazyjnego rozprzestrzeniania się, z pozostawianiem wszystkich drzew martwych. 2. Usuwanie z warstw runa i podszytu w ekosystemach leśnych obcych gatunków roślin zielnych i krzewów, w szczególności gatunków inwazyjnych. 3. Usuwanie w ekosystemach nieleśnych obcych gatunków roślin zielnych, krzewów i drzew (w tym siewek, odrośli), w szczególności wykazujących skłonności do inwazyjnego rozprzestrzeniania się.
4	Brak odnowienia naturalnego modrzewia polskiego (<i>Larix decidua</i> ssp. <i>polonica</i>) w drzewostanie na Chełmowej Górze, kształtowanego w przeszłości czynnikami antropogenicznymi (wypasem, ekstensywnym użytkowaniem przerebowym)	1. Usuwanie z drzewostanu drzew wywołujących silne ocienienie dna lasu, w szczególności buka (<i>Fagus L.</i>), z wyłączeniem drzew martwych, obumierających oraz z wykształconymi dziuplami – próchnowiskami. 2. Usuwanie młodego pokolenia drzew lub krzewów pochodzących z sukcesji naturalnej i podrostu drzew z gatunków wywołujących silne ocienienie, w szczególności buka (<i>Fagus L.</i>) – wykaszanie, wrywanie z korzeniami lub wypas.
5	Utrata charakterystycznej fizjonomii półnaturalnych lasów jodłowych, w tym siedliska przyrodniczego - wyżynny jodłowy bór mieszany (<i>Abietetum</i>	Podejmowanie działań z zakresu ochrony czynnej mających na celu utrzymanie lub odtworzenie struktury piętrowej i wiekowej typowej dla półnaturalnych świętokrzyskich lasów jodłowych (w tym ograniczanie nadmiernego rozwoju buka (<i>Fagus L.</i>)) w niektórych fragmentach jędrin

	<i>polonicum)</i>	
6	Zaburzenie procesów spontanicznej renaturalizacji ekosystemów leśnych w zakresie struktury gatunkowej, wiekowej i przestrzennej drzewostanów sztucznego pochodzenia	Usuwanie drzew przeszkadzających spontanicznej renaturalizacji ekosystemów
7	Sukcesja drzew i krzewów w cennych przyrodniczo łądowych ekosystemach nieleśnych, zbiorowiskach naskalnych i kserotermicznych oraz cennych stanowiskach florystycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usuwanie drzew i krzewów zagrażających celom ochrony oraz koszenie i wypas zwierząt w ekosystemach łąkowych, murawowych, zaroślowych i niektórych leśnych, w celu powstrzymania sukcesji niepożądanych drzew i krzewów wraz z wywozem skoszonej biomasy, z pozostawianiem jej nieznacznej ilości jako miejsca rozwoju, schronienia i zimowania niektórych bezkręgowców i drobnych kręgowców. 2. Usuwanie ze zbiorowisk naskalnych, w tym kserotermicznych, drzew i krzewów zagrażających celom ochrony roślin zielnych. 3. Pielęgnowanie cennych stanowisk florystycznych podlegających procesowi zarastania i nadmiernego ocienienia przez drzewa i krzewy.
8	Zmiany w ekosystemach nieleśnych w wyniku eutrofizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wywóz skoszonej biomasy. 2. Prowadzenie kontrolowanego wypasu, w szczególności w siedliskach, w których wypas jest wskazany.
9	Przesuszenie siedlisk i obniżanie się poziomu wód podziemnych w wyniku różnych czynników naturalnych i antropogenicznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonywanie przegród z naturalnych materiałów miejscowego pochodzenia na wybranych ciekach wodnych. 2. Likwidacja historycznych rowów odwadniających i innych antropogenicznych przekształceń powierzchni gruntu przyspieszających spływ wód powierzchniowych.
10	Wydeptywanie pokrywy glebowej i roślin przez turystów i okoliczną ludność	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konserwacja nawierzchni szlaków turystycznych. 2. Budowa i remont urządzeń turystycznych według Parkowego Systemu Informacji. 3. Wykonanie zabezpieczeń technicznych w tym ogrodzeń, barier i szlabanów, obsadzanie rodzimymi gatunkami krzewów leśnych. 4. Likwidacja nielegalnych zejść ze szlaków. 5. Prowadzenie działalności edukacyjnej i prewencyjnej m. in. przez ustawienie tablic informujących o zasadach poruszania się na szlakach.
11	Erozja gleby wzdłuż szlaków turystycznych, komunikacyjnych i dawnych szlaków zrywkowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzupełnianie poerozyjnych ubytków gruntu. 2. Kierowanie spływającej wody do wnętrza lasu. 3. Zabudowa przeciwoerozyjna spowalniająca spływ powierzchniowy wód opadowych z dróg, ścieżek i szlaków turystycznych oraz eliminująca wydeptywanie inicjujące erozję. 4. Optymalizacja sieci szlaków zrywkowych i dróg transportu drewna oraz skoszonej biomasy, wyrównywanie kolein po zakończeniu prac. 5. Stosowanie w miarę możliwości zrywki konnej i konnego transportu. 6. Likwidacja dawnych szlaków zrywkowych i zbędnych dróg leśnych.
12	Zanieczyszczenie wód	Budowa wysokosprawnych oczyszczalni ścieków lub modernizacja istniejących, celem objęcia ich zasięgiem wszystkich obiektów na terenie ŚPN oraz podłączenie tych obiektów do sieci kanalizacyjnej w miarę rozbudowy tej sieci
13	Zanieczyszczenie powietrza	Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń poprzez: <ol style="list-style-type: none"> 1) termomodernizację budynków ŚPN; 2) zastosowanie lub wymianę izolacji termicznej budynków ŚPN; 3) modernizację lub wymianę instalacji grzewczej z możliwością zastosowania odnawialnych źródeł energii w budynkach ŚPN.
14	Zużycie techniczne zabytków budownictwa i architektury	Prace konserwacyjne i rewitalizacyjne budynków oraz ich otoczenia

II. Zagrożenia wewnętrzne potencjalne

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Zagrożenie osób i mienia oraz utrudnienia komunikacyjne na drogach publicznych i wewnętrznych, w szczególności na szlakach turystycznych i innych miejscach udostępnionych, spowodowane przez powalające się drzewa	Usuwanie zagrażających drzew lub ich obalanie i pozostawienie do pełnego rozkładu (mineralizacji) w szczególnie uzasadnionych przypadkach także drzew martwych i zamierających, zasiedlonych przez organizmy saproksyliczne
2	Ubożenie biocenozy leśnej, w szczególności w zakresie bogactwa gatunkowego grzybów i bezkręgowców, wynikające z obniżonego udziału w drzewostanach starych drzew	Pozostawienie w drzewostanach wszystkich drzew gatunków rodzimych w wieku powyżej 100 lat do naturalnego zesterzenia się i obumarcia, za wyjątkiem drzew przeznaczonych do usunięcia w ramach działań wynikających z ochrony czynnej oraz działań wynikających z konieczności zapewnienia bezpieczeństwa publicznego
3	Prowadzenie gospodarki rolnej i leśnej oraz innej działalności gospodarczej, a także negatywny wpływ zabudowy mieszkalnej i gospodarczej zlokalizowanej na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym ŚPN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykup gruntów prywatnych położonych w granicach ŚPN. 2. Prowadzenie edukacji wśród społeczności lokalnej w zakresie sposobów eliminacji lub ograniczenia występujących zagrożeń. 3. Egzekwowanie obowiązku zgłaszania Służbie Parku konieczności przejazdu drogami wewnętrznymi ŚPN nieudostępnionymi do publicznego użytku oraz kontrola prawidłowego korzystania z takich dróg.
4	Zarastanie historycznych cmentarzy i miejsc pamięci narodowej przez roślinność	Wykaszenie roślinności oraz pielęgnacja zadrzewień i zakrzewień w tych miejscach
5	Pogarszanie się stanu i niszczenie zabytkowych kapliczek i innych obiektów zabytkowych oraz miejsc pamięci narodowej	Bieżące przeglądy stanu i remonty, konserwacja, pielęgnacja zieleni.
6	Wzmoczone obumieranie drzew i drzewostanów w wyniku masowego pojawiania się owadów i grzybów pasożytniczych	Monitorowanie liczebności kambiofagicznych, foliofagicznych owadów oraz innych organizmów patogenicznych i prognozowanie ich wzmoczonego pojawiania się przez: <ol style="list-style-type: none"> 1) wykładanie pułapek feromonowych i analizę odłowionego materiału (w tym fauny towarzyszącej); 2) jesienne poszukiwania foliofagów sosny (<i>Pinus L.</i>) w ściółce; 3) ocenę zasiedlenia pędów jodłowych przez zwójki jodłowe metodą prób fotoeklektorowych; 4) ocenę tempa i przyczyn wydzielania się drzew z drzewostanów.

III. Zagrożenia zewnętrzne istniejące

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Przerywanie powiązań przyrodniczych ŚPN z otoczeniem, w szczególności z sąsiadującymi obszarami Natura 2000, Górami Świętokrzyskimi oraz Doliną Wisły, a w konsekwencji	Działania na rzecz wprowadzenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zapisów zapobiegających przerywaniu powiązań przyrodniczych ŚPN z otoczeniem

	doprowadzenie do zubożenia genetycznego i gatunkowego roślin i zwierząt ŚPN	
2	Szkodnictwo leśne, poprzez: 1) zakłócanie przebiegu naturalnych procesów w ekosystemach oraz nielegalne pozyskiwanie drewna (drzew żywych i martwych, stojących i powalonych), obłamanych konarów i gałęzi (chrustu), świeżych gałęzi jodłowych (stroiszu), runa leśnego; 2) kłusownictwo.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonanie nowych i konserwacja istniejących rowów granicznych. 2. Przekopywanie miejsc nielegalnych wjazdów. 3. Systematyczne patrolowanie terenu. 4. Monitorowanie kamerami rejestrującymi i alarmującymi za pośrednictwem sieci GSM (fotopułapkami) miejsc szczególnie narażonych na szkodnictwo. 5. Montaż szlabanów uniemożliwiających wjazd do lasu. 6. Ograniczenie do niezbędnego minimum wykorzystywania dróg w celach przemieszczania się pojazdami oraz nieudrażnianie aktualnie niewykorzystywanych dróg, ścieżek i dawnych szlaków zrywkowych. 7. Wzmocnienie dokonywanych przez Służbę Parku kontroli w potencjalnych miejscach kradzieży drewna (w tym złomów, wywrotów i martwych drzew stojących). 8. Umieszczanie tablic urzędowych, informacyjnych i ostrzegawczych, informujących o zakazie wstępu i zagrożeniach bezpieczeństwa osób przebywających poza miejscami udostępnionymi. 9. Prowadzenie edukacji wśród społeczności lokalnej na temat celów ochrony w parku narodowym i roli martwych drzew w prawidłowym funkcjonowaniu ekosystemów leśnych.
3	Pożary lasu i łąk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie obserwacji terenu pod kątem występowania pożarów w ramach patroli i służb. 2. Uzupełnianie i konserwacja bazy sprzętu przeciwpożarowego. 3. Porządkowanie dna lasu i inne czynności porządkowe przy drogach publicznych w ramach prewencji przeciwpożarowej. 4. Bieżące naprawy dojazdów pożarowych poprzez uzupełnianie ubytków w nawierzchni oraz usuwanie roślinności w rowach i na poboczach, usuwanie gałęzi drzew wchodzących w światło drogi.
4	Zakłócanie naturalnych zachowań zwierząt przez światło, antropogeniczne dźwięki i zapachy, a także obecność zwierząt domowych w pobliżu obiektów budowlanych i dróg zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie granic ŚPN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie kontroli miejsc szczególnie narażonych na nielegalną penetrację ludzką przez Służbę Parku. 2. Umieszczanie tablic urzędowych, informacyjnych i ostrzegawczych w miejscach szczególnie narażonych na nielegalną penetrację ludzką oraz tablic informujących o zakazie wstępu i zagrożeniach bezpieczeństwa osób przebywających poza miejscami udostępnionymi w celach turystycznych. 3. Prowadzenie przez Służbę Parku edukacji społeczności lokalnej na temat celów ochrony w parku narodowym oraz w zakresie sposobów eliminacji lub ograniczenia zagrożeń generowanych przez przylegające do ŚPN tereny zabudowane i zamieszkałe. 4. Działania na rzecz wprowadzenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zapisów zapobiegających powstawaniu w bezpośrednim sąsiedztwie ŚPN nowych obiektów budowlanych.
5	Niszczenie siedlisk roślin, zwierząt i grzybów, będące skutkiem zanieczyszczeń (powietrza, gleby i wód gruntowych) emitowanych przez obiekty budowlane i drogi zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie granic ŚPN	Prowadzenie przez Służbę Parku edukacji społeczności lokalnej na temat celów ochrony w parku narodowym oraz w zakresie sposobów eliminacji lub ograniczenia zagrożeń generowanych przez przylegające do ŚPN tereny zabudowane i zamieszkałe
6	Ryzyko wkraczania i rozprzestrzeniania się na terenie ŚPN roślin synantropijnych i obcego pochodzenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie przez Służbę Parku edukacji społeczności lokalnej na temat celów ochrony w parku narodowym oraz w zakresie sposobów eliminacji lub ograniczenia zagrożeń ze strony roślin synantropijnych i obcego pochodzenia, w szczególności inwazyjnych, generowanych przez przylegające do ŚPN tereny zabudowane i zamieszkałe. 2. Propagowanie działań zmierzających do likwidacji stanowisk gatunków

		obcego pochodzenia o cechach inwazyjnych w otulinie ŚPN.
7	Zanieczyszczenie powierzchni gruntu, wód powierzchniowych i gleby	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie przez Służbę Parku kontroli miejsc szczególnie narażonych na zanieczyszczanie odpadami i egzekwowanie przestrzegania zakazów obowiązujących w tym zakresie. 2. Likwidacja nielegalnych składowisk odpadów. 3. Usuwanie na bieżąco ze środowiska, występujących w rozproszeniu odpadów stałych, segregacja i wywóz odpadów. 4. Likwidacja eternitowych pokryć dachowych i ich utylizacja.
8	Zanieczyszczenie powietrza	Prowadzenie przez Służbę Parku edukacji wśród społeczności lokalnej na temat zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza oraz w zakresie sposobów eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń generowanych przez przylegające do ŚPN tereny zabudowane i zamieszkałe
9	Mała świadomość dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w społecznościach lokalnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja społeczeństwa w zakresie podnoszenia świadomości dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. 2. Utrzymanie terenów ćwiczeń edukacyjnych i ścieżek edukacyjnych. 3. Tworzenie nowych obiektów i ścieżek edukacyjnych. 4. Działalność Muzeum Przyrodniczego na Łysej Górze i innych obiektów służących edukacji przyrodniczej.
10	Niszczenie form skałkowych, źródeł i stanowisk geologicznych przez turystów i okoliczną ludność	<ol style="list-style-type: none"> 1. Likwidacja nielegalnych zejść ze szlaków. 2. Konserwacja nawierzchni istniejących szlaków turystycznych. 3. Wykonanie barier lub ogrodzeń chroniących formy skalne i stanowiska geologiczne. 4. Prowadzenie przez Służbę Parku kontroli miejsc szczególnie narażonych na niszczenie i egzekwowanie przestrzegania zakazów obowiązujących w tym zakresie.

IV. Zagrożenia zewnętrzne potencjalne

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	<p>Presja urbanizacyjna w pobliżu granic ŚPN zagrażająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zwiększeniem zanieczyszczenia gleby, wód powierzchniowych i gruntowych oraz powietrza; 2) zwiększeniem zagrożenia wkraczaniem na tereny chronione ŚPN antropofitów i organizmów obcych o cechach gatunków inwazyjnych; 3) zakłócaniem naturalnych zachowań behawioralnych zwierząt przez światło, antropogeniczne dźwięki i zapachy oraz wzmożoną penetrację ludzką i zwierząt domowych, w szczególności psów i kotów. 	Prowadzenie działań na rzecz utrzymania w otulinie ŚPN, wzdłuż granic, stref wolnych od zabudowy mieszkalnej, gospodarczej, przemysłowej i innej niesłużącej bezpośrednio ochronie przyrody (z zachowaniem dotychczasowych sposobów użytkowania gruntów) oraz propagowanie odstąpienia od budowy nowych dróg utwardzonych.
2	Przerwanie istniejących korytarzy ekologicznych łączących teren ŚPN z obszarami przyległymi lub	Prowadzenie działań na rzecz utrzymania w otulinie ŚPN, wzdłuż granic, stref wolnych od zabudowy mieszkalnej, gospodarczej, przemysłowej i innej niesłużącej bezpośrednio ochronie przyrody (z zachowaniem dotychczasowych sposobów użytkowania gruntów) oraz propagowanie odstąpienia od budowy

	pogłębianie się ich dysfunkcjonalności	nowych dróg utwardzonych.
3	Zagrożenie ekosystemów leśnych i łąkowych przez pożary	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie systematycznej edukacji mieszkańców otuliny ŚPN. 2. Utrzymanie przejezdności dróg wewnętrznych służących utrzymaniu bezpieczeństwa przeciwpożarowego. 3. Utrzymanie sieci łączności GSM oraz magazynów sprzętu przeciwpożarowego. 4. Utrzymywanie w stałej gotowości bojowej, w okresach zwiększonego zagrożenia pożarowego (okres wiosennego nielegalnego wypalania traw, długotrwałe susze), pojazdu z agregatem gaśniczym.
4	Dewastacja krajobrazu pasm górskich (głównie Łysogórskiego i Klonowskiego) oraz dolin między tymi pasmami przez zabudowę terenów rolniczych przyległych do granic ŚPN	Prowadzenie działań na rzecz utrzymania w otulinie ŚPN, wzdłuż granic, stref wolnych od zabudowy mieszkalnej, gospodarczej, przemysłowej i innej niesłużącej bezpośrednio ochronie przyrody (z zachowaniem dotychczasowych sposobów użytkowania gruntów) oraz propagowanie odstąpienia od budowy nowych dróg utwardzonych.
5	Zmiana warunków siedliskowych na skutek nieprzewidywalnych zmian pogodowych, zwłaszcza klęsk żywiołowych i katastrof naturalnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie monitoringu przyrodniczego. 2. Podejmowanie działań mających na celu zachowanie trwałości istnienia populacji rzadkich i zagrożonych gatunków rodzimej fauny i flory.
6	Choroby o charakterze epizootii	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring stanu zdrowotnego populacji zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem dzika (<i>Sus scrofa</i>). 2. Opracowanie i wdrożenie procedur postępowania w przypadku stwierdzenia epizootii lub zaobserwowania niepokojących objawów chorobowych.

¹⁾ Ocena zagrożeń wyraża się w uszeregowaniu zagrożeń od najistotniejszego.

²⁾ ŚPN – Świętokrzyski Park Narodowy.

Załącznik nr 2

**OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ EKOSYSTEMÓW, Z PODANIEM
RODZAJU, ROZMIARU I LOKALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ**

I. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony ścisłej

W ekosystemach leśnych i nieleśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja
1	Budowa, konserwacja, naprawa i wymiana: 1) infrastruktury turystycznej oraz informacyjno-edukacyjnej według Parkowego Systemu Informacji na szlakach turystycznych oraz ścieżkach i obiektach edukacyjnych; 2) nawierzchni szlaków turystycznych oraz ścieżek i obiektów edukacyjnych np.: profilowanie szlaków, uzupełnianie ubytków poerozyjnych, naprawa rowów odpływowych i przepustów, wykonanie rowków odpływowych kierujących wodę do wnętrza lasu na ich stromych odcinkach.	Według potrzeb	Tereny udostępnione na obszarach ochrony ścisłej
2	Usuwanie (poza teren ŚPN ¹⁾) pojawiających się zanieczyszczeń stałych (śmieci), w szczególności nie podlegających szybkiej biodegradacji, zarówno występujących w formie pojedynczej, jak i w formie mniejszych lub większych wysypisk	Według potrzeb	Obszary ochrony ścisłej, w szczególności tereny udostępnione i ich sąsiedztwo
3	1. Ścinanie lub obalanie pojedynczych drzew oraz prowadzenie prac chirurgii drzew zagrażających osobom przebywającym na szlakach turystycznych, ścieżkach i obiektach edukacyjnych, drogach publicznych oraz obiektach położonych w odległości nie większej niż 1,5 wysokości danego drzewa lub jego stojącego fragmentu od miejsca udostępnionego, z pozostawieniem na miejscu całości niefragmentowanej sztucznie biomasy w miarę możliwości z maskowaniem wizualnych skutków takich zabiegów celem zachowania krajobrazu lasu naturalnego. 2. Usuwanie drzew złamanych lub	Według potrzeb	Tereny udostępnione i ich sąsiedztwo na obszarach ochrony ścisłej

	ich fragmentów i przewróconych tarasujących szlaki turystyczne, ścieżki edukacyjne i drogi publiczne – przesuwanie ich poza szlaki, ścieżki i drogi publiczne lub wykonywanie przejść przez takie drzewa.		
4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwentaryzacja miejsc występowania gatunków roślin, zwierząt i grzybów. 2. Monitoring liczebności i stanu ochrony gatunków roślin, zwierząt i grzybów. 3. Prowadzenie rejestru obserwacji i gromadzenie materiałów dokumentacyjnych. 4. Prowadzenie badań naukowych przez pracowników i podmioty zewnętrzne. 	Według potrzeb	Obszary ochrony ścisłej
5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyczne patrołowanie terenu pod kątem szkodnictwa. 2. Monitorowanie kamerami rejestrującymi i alarmującymi za pośrednictwem sieci GSM (fotopułapkami) miejsc szczególnie narażonych na szkodnictwo. 3. Wzmoczenie przez Służbę Parku kontroli dokonywanych w potencjalnych miejscach kradzieży drewna, w szczególności złomów, wywrotów i posuszu stojącego, a także pozyskiwania stroiszu jodłowego. 4. Umieszczanie tablic urzędowych, informacyjnych i ostrzegawczych. 	Według potrzeb	Obszary ochrony ścisłej
6	Drogi pożarowe i wewnętrzne - naprawa ubytków i remonty	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej w O.O. Klonów
7	Budowa odcinka szlaku turystycznego od ścieżki edukacyjnej „Nasyp kolejki wąskotorowej Nowa Słupia – Hucisko – Św. Katarzyna” do Przełęczu Huckiej	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej w O.O. Św. Krzyż
8	Budowa odcinka szlaku turystycznego od ścieżki edukacyjnej „Nasyp kolejki wąskotorowej Nowa Słupia – Hucisko – Św. Katarzyna” do Kapliczki „Mikołaja”	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej w O.O. Dąbrowa i O.O. Św. Katarzyna

II. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony czynnej

A. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	Budowa, konserwacja, naprawa i wymiana: 1) infrastruktury turystycznej oraz informacyjno-edukacyjnej według Parkowego Systemu Informacji na szlakach turystycznych oraz ścieżkach i obiektach edukacyjnych; 2) nawierzchni szlaków turystycznych oraz ścieżek i obiektów edukacyjnych np.: profilowanie szlaków, uzupełnianie ubytków poerozyjnych, naprawa rowów odpływowych i przepustów, wykonanie rowków odpływowych kierujących wodę do wnętrza lasu na ich stromych odcinkach.	Według potrzeb	Tereny udostępnione na obszarze ochrony czynnej
2	Usuwanie (poza teren ŚPN) pojawiających się zanieczyszczeń stałych (śmieci), w szczególności nie podlegających szybkiej biodegradacji, zarówno występujących w formie pojedynczej, jak i w formie mniejszych lub większych wysypisk	Według potrzeb	Całość obszarów ochrony czynnej, w szczególności tereny udostępnione i ich sąsiedztwo
3	1. Ścinanie lub obalanie pojedynczych drzew oraz prowadzenie prac chirurgii drzew zagrażających osobom przebywającym na szlakach turystycznych, ścieżkach i obiektach edukacyjnych, drogach publicznych i wewnętrznych oraz obiektach położonych w odległości nie większej niż 1,5 wysokości danego drzewa lub jego stojącego fragmentu od miejsca udostępnionego. 2. Usuwanie drzew złamanych i przewróconych tarasujących szlaki turystyczne, ścieżki edukacyjne i drogi publiczne – przesuwanie ich poza szlaki, ścieżki i drogi publiczne lub usuwanie ich w miejscach stwarzających zagrożenie.	Według potrzeb	Tereny udostępnione i ich sąsiedztwo na obszarach ochrony czynnej
4	1. Ścinanie lub obalanie pojedynczych drzew oraz prowadzenie prac chirurgii drzew, stwarzających zagrożenie dla osób i mienia, obiektu budowlanego, linii energetycznej, dróg oraz w pobliżu gruntów użytkowanych gospodarczo. 2. Usuwanie drzew złamanych i przewróconych, tarasujących drogi oraz grunty użytkowane gospodarczo, celem zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia oraz bezpieczeństwa pożarowego.	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
5	Ochrona naturalnej dynamiki rodzimej flory leśnej, przez inwentaryzowanie, a następnie usuwanie obcych geograficznie gatunków roślin drzewiastych i zielnych, w	Według potrzeb wynikających z prowadzonej na bieżąco inwentaryzacji	Obszary ochrony czynnej

	szczególności dębu czerwonego (<i>Quercus rubra</i> L.), jesionu pensylwańskiego (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>), czeremchy późnej (<i>Padus serotina</i>) i innych gatunków drzew (w tym ich siewek i odrośli), a także nawłoci kanadyjskiej (<i>Solidago canadensis</i>), niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>), niecierpka gruczołowego (<i>Impatiens glandulifera</i>) i innych gatunków o cechach inwazyjnych występujących i spontanicznie pojawiających się w ekosystemach ŚPN		
6	Wspomaganie naturalnych procesów renaturalizacyjnych zachodzących w drzewostanach przez usuwanie drzew lokalnie obcych, wprowadzonych w wyniku sadzenia głównie sosny (<i>Pinus sylvestris</i>), hamującej tempo tych procesów	127,67 ha	Oddziały – 5c, 6a, 18h, j, 32a, b, c, d, 33a, b, d, f, i, j, 237a, b, c, d, g, i, 257i, k, l, m
7	Odtwarzanie prawidłowej struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów pogospodarczych z dominującą jednowiekową jodłą w drzewostanie (kształtowanie struktury jedlin, wspomaganie spontanicznych procesów renaturalizacyjnych w drzewostanie), poprzez usuwanie części drzew	15,24 ha	Oddział 3a
8	Kształtowanie siedliska modrzewia (<i>Larix decidua</i>), w szczególności podgatunku modrzewia polskiego (<i>Larix decidua</i> ssp. <i>polonica</i>), a także wspomaganie naturalnych odnowień tego gatunku łącznie z przygotowaniem gleby pod naturalny obsiew	37,83 ha	Oddziały – 1A d, g, h, i, 2A h, 3Aa, c, d
9	Usuwanie obcych geograficznie osobników modrzewia zagrażających miejscowemu genotypowi modrzewia polskiego (<i>Larix decidua</i> ssp. <i>polonica</i>) na Uroczysku Chełmowa Góra	159,55 ha	Oddziały – 1Aa, b, c, d, f, g, h, i, j, 2Aa, b, c, d, f, g, h, 3Aa, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, 4Ab, c, d, f, h, 5Aa, b, c, d, l
10	Kształtowanie widnego lasu (grądu, dąbrowy lub boru mieszanego o luźnej więźbie drzewostanu) o charakterze pastwiskowym, ze znacznym udziałem drzew starych – usuwanie części drzew w wieku do 100 lat oraz krzewów podszytowych i w miarę możliwości wprowadzenie kontrolowanego wypasu	20,03 ha	Oddziały – 3Ak, l, 4A c
11	Zabezpieczanie mechaniczne modrzewia w celu ograniczenia szkód powodowanych przez zwierzęta łowne	Według potrzeb	Oddziały – 1A d, g, h, i, 2A h, 3A a, c, d
12	Monitorowanie liczebności wybranych gatunków kambio- i foliofagów posiadających skłonność do masowego pojawiania się (kornik drukarz (<i>Ips typographus</i>) i krobik modrzewiowiec (<i>Coleophora laricella</i>)), przez wykładanie pułapek zapachowych (feromonowych) i analizę odłowionego materiału oraz fauny towarzyszącej	15 szt.	Oddziały – 1A b, f, j, 3A c, h, 23i, 24d, 76c, 79b, 203c, 239d, 249a, 256c, 258a, 266b
13	Monitorowanie we współpracy z Zespołem	7 prób	Oddziały – 5c, 12a, 46c, 62g,

	Ochrony Lasu w Radomiu nasilenia występowania foliofagów sosny (<i>Pinus sylvestris</i>) przez kontrolne poszukiwania owadów w ściółce leśnej		211a, 247b, 267a
14	Monitorowanie (prognozowanie) nasilenia występowania zwójek (<i>Tortricidae</i>) związanych z jodłą (<i>Abies alba</i>), przez wypłaszanie larw i postaci dojrzałych w fotoeklektorach, z pobranych prób gałęzi jodłowych	15 prób obejmujących 3-5 gałęzi każda	Oddziały – 67a, 91d, 98a, 105b, 164b, 172d, 177a, 184b, 194b, 202b, c, f, 204a, 208b, 209b
15	Zbiór nasion drzew i krzewów stanowiących naturalne komponenty flory ŚPN dla potrzeb działalności własnej, w tym nasion buka (<i>Fagus sylvatica</i>), jodły (<i>Abies alba</i>), sosny (<i>Pinus sylvestris</i>) i modrzewia (<i>Larix decidua</i>), a także podgatunku modrzewia polskiego (<i>Larix decidua</i> ssp. <i>polonica</i>), w drzewostanach zarejestrowanych w Biurze Nasiennictwa Leśnego celem ich wykorzystania przez podmioty zewnętrzne	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej, a w odniesieniu do buka, jodły, sosny i modrzewia oddziały – 1A a, b, c, d, f, g, h, i, j, 2A a, b, c, d, f, g, h, 3A a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, 38f, 65c, 94y, 163c, 224a, 232a, 233a, b
16	Naprawa uszkodzonych rowów granicznych	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
17	Likwidacja zbędnych wjazdów do lasu przez wykopanie rowów poprzecznych	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
18	Budowa dojazdu pożarowego w O.O. Św. Krzyż	500 mb	Oddziały 202 n; 203 b, g, i, k
19	Naprawy i utrzymanie dróg i dojazdów pożarowych oraz dróg wewnętrznych	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
20	Usuwanie leżących gałęzi i chrustu oraz okrzesywanie ściętych z dna lasu i inne czynności porządkowe w ramach prewencji przeciwpożarowej na terenach przyległych do dróg publicznych	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
21	W miejscach pamięci narodowej (mogiły i pomniki): 1) ręczne wykaszanie roślinności; 2) pielęgnacja zadrzewień i zakrzewień; 3) usuwane zagrożenia i utrzymanie porządku; 4) bieżące naprawy i konserwacje.	15 obiektów	Obwody ochronne – Święty Krzyż, Święta Katarzyna, Klonów, Dębno, Dąbrowa
22	1. Inwentaryzacja miejsc występowania gatunków roślin, zwierząt i grzybów. 2. Monitoring liczebności i stanu ochrony gatunków roślin, zwierząt i grzybów. 3. Prowadzenie rejestru obserwacji i gromadzenie materiałów dokumentacyjnych. 4. Prowadzenie badań naukowych przez pracowników i podmioty zewnętrzne.	Według potrzeb, z zakresem prac ograniczonym do niezbędnego minimum	Obszary ochrony czynnej
23	1. Systematyczne patrolowanie terenu – prewencja szkodnictwa. 2. Monitorowanie kamerami rejestrującymi i alarmującymi za pośrednictwem sieci GSM (fotopułapkami) miejsc szczególnie narażonych na szkodnictwo. 3. Montaż szlabanów uniemożliwiających wjazd do lasu. 4. Wzmocnienie przez Służbę Parku kontroli dokonywanych w potencjalnych	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej

	<p>miejscach kradzieży drewna, w szczególności złomów, wywrotów i posuszu stojącego, a także pozyskiwania stroiszu jodłowego.</p> <p>5. Umieszczanie tablic urzędowych, informacyjnych i ostrzegawczych.</p>		
24	Naprawa uszkodzonych przepustów	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
25	Kształtowanie okrajka między lasem a terenem otwartym przy obiektach administracyjnych i mieszkalnych ŚPN przez usuwanie drzew i wysokich krzewów w pasie do 25 m od ścian budynków	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
26	Usuwanie młodego pokolenia drzew i krzewów pochodzących ze spontanicznej sukcesji spod linii energetycznych	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
27	Ograniczenie liczebności populacji dzika (<i>Sus scrofa</i>) ze względu na zagrożenie rozprzestrzeniania się wirusa Afrykańskiego Pomoru Świń	Do 0,1 osobnika/km ²	Obszary ochrony czynnej
28	Przystosowanie do ruchu turystycznego ścieżki edukacyjnej „Nasyp kolejki wąskotorowej Nowa Słupia – Hucisko – Św. Katarzyna” od Nowej Słupi do szlaku niebieskiego przy „Słupskim Wekslu”	Ok. 14 km	Obszary ochrony czynnej
29	Przystosowanie do ruchu turystycznego odcinka szlaku turystycznego od ścieżki edukacyjnej „Nasyp kolejki wąskotorowej Nowa Słupia – Hucisko – Św. Katarzyna” do Przełęczy Huckiej	Ok. 1 km	Obszary ochrony czynnej
30	Przystosowanie do ruchu turystycznego odcinka szlaku turystycznego od ścieżki edukacyjnej „Nasyp kolejki wąskotorowej Nowa Słupia – Hucisko – Św. Katarzyna” do Kapliczki „Mikołaja”	Ok. 1 km	Obszary ochrony czynnej

B. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	<p>Budowa, konserwacja naprawa i wymiana:</p> <p>1) infrastruktury turystycznej oraz informacyjno-edukacyjnej według Parkowego Systemu Informacji na szlakach turystycznych oraz ścieżkach i obiektach edukacyjnych;</p> <p>2) nawierzchni szlaków turystycznych oraz ścieżek i obiektów edukacyjnych np.: profilowanie szlaków, uzupełnianie ubytków poerozyjnych, naprawa rowów odpływowych i przepustów, wykonanie rowków odpływowych kierujących wodę do wnętrza lasu na ich stromych odcinkach.</p>	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
2	Usuwanie (poza teren ŚPN) pojawiających się zanieczyszczeń stałych (śmieci), w szczególności nie podlegających szybkiej biodegradacji, zarówno występujących w formie pojedynczej, jak i w formie mniejszych lub większych wysypisk	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
3	Ścinanie lub obalanie pojedynczych drzew oraz prowadzenie prac chirurgii drzew zagrażających turystom przy szlakach turystycznych, ścieżkach i obiektach edukacyjnych, przy drogach oraz w innych miejscach udostępnionych	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej bezpośrednio przylegające do terenów udostępnionych

4	1. Systematyczne patrolowanie terenu – prewencja szkodnictwa. 2. Monitorowanie kamerami rejestrującymi i alarmującymi za pośrednictwem sieci GSM (fotopułapkami) miejsc szczególnie narażonych na szkodnictwo. 3. Montaż szlabanów uniemożliwiających wjazd. 4. Umieszczanie tablic informacyjnych i ostrzegawczych. 5. Kopanie rowów przeciwdziałających nielegalnym wjazdom.	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
5	Ochrona naturalnej dynamiki rodzimej flory, przez inwentaryzowanie, a następnie usuwanie (wykaszenie przed kwitnieniem lub w początkowej jego fazie, wrywanie z korzeniami), obcych geograficznie gatunków roślin zielnych, w szczególności nawłoci kanadyjskiej (<i>Solidago canadensis</i>), niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>), niecierpka gruczołowego (<i>Impatiens glandulifera</i>) i innych gatunków o cechach inwazyjnych	Według potrzeb wynikających z prowadzonej na bieżąco inwentaryzacji	Obszary ochrony czynnej
6	Koszenie łąk wraz z wywozem ściętej biomasy	20,84 ha	Oddziały – 2m, n, 11k, 22h, i, 40h, 44c, i, j, k, 45b, f, h, i, 54d, 55c, 56j, 61c, 62a, 115j, 248g, 249b, 256b, 257j
7	Ochrona bogatych florystycznie niżowych muraw bliźniczkowych, siedlisk zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych i przeplatki aurinii (<i>Euphydryas aurinia</i>) przez wykonanie koszenia z usuwaniem biomasy oraz usuwanie (wycinka, karczowanie) drzew i krzewów zmieniających charakter siedlisk, w miarę możliwości wprowadzenie kontrolowanego wypasu zwierząt gospodarskich	Według potrzeb	Oddziały – 74a, 23l, 26c, 42a, b, 23g, 59d, 58a, 14h, 38g, 60d, 251b, 64s
8	1. Inwentaryzacja miejsc występowania gatunków roślin, zwierząt i grzybów. 2. Monitoring liczebności i stanu ochrony gatunków roślin, zwierząt i grzybów. 3. Prowadzenie rejestru obserwacji i gromadzenie materiałów dokumentacyjnych. 4. Prowadzenie badań naukowych przez pracowników i podmioty zewnętrzne.	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
9	Pielęgnacja Skarpy Zapusty przez usuwanie drzew i krzewów zmieniających kserotermiczny charakter siedliska	0,7 ha	Oddziały –2j, o
10	Ograniczenie liczebności populacji dzika (<i>Sus scrofa</i>) ze względu na zagrożenie rozprzestrzeniania się wirusa Afrykańskiego Pomoru Świń	Do 0,1 osobnika/km ²	Obszary ochrony czynnej

C. W ekosystemach wodnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	Usuwanie (poza teren ŚPN) pojawiających się w zbiornikach wodnych, ciekach i źródłiskach zanieczyszczeń stałych (śmieci), szczególnie z miejsc ich większego gromadzenia się (tamy bobrowe, inne przytłumienia naturalne i sztuczne, miejsca wirowania wody, itp.)	Według potrzeb	Zbiorniki i ciek wodne (stałe i okresowe) oraz źródłiska na obszarze ochrony czynnej
2	Cykliczne, badanie poziomu i przepływu wód powierzchniowych	2 punkty pomiarowe	Rzeka Czarna Woda - oddział 39d oraz źródło Św. Franciszka – oddział 147d

3	Spowalnianie odpływu wód powierzchniowych na ciekach przepływających przez ŚPN, poprzez: 1) zasypywanie zbędnych odcinków rowów melioracyjnych; 2) budowę zastawek i przyhamowań na ciekach (z materiałów miejscowych – kłody, kamienie).	Według potrzeb	Obszary ochrony czynnej
---	---	----------------	-------------------------

D. Inne

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja
1	Konserwacja (poprzez m.in. impregnację, malowanie, wymianę zniszczonych elementów) i ochrona, prace przy zieleni, oczyszczanie, konserwacja, odmalowywanie, naprawa płotów itp. prace polegająca na opiece i poszanowaniu: 1) kapliczek; 2) krzyży przydrożnych; 3) tablic pamiątkowych; 4) pomników; 5) mogił. Prace realizowane we współpracy z podmiotami zewnętrznymi.	Według potrzeb	Obszar ŚPN
2	Likwidacja dzikich wysypisk odpadów, sprzątanie i wywóz śmieci	Według potrzeb	Obszar ŚPN
3	Wykonanie korekty podziału powierzchniowego gruntów ŚPN i zmiany numeracji oddziałów i wydziałów	Według potrzeb	Obszar ŚPN

III. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony krajobrazowej

A. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	Prowadzenie zabiegów gospodarczych zgodnych z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej, z uwzględnieniem ograniczeń w zakresie sposobów i terminów ich realizacji, koniecznych dla zachowania właściwego stanu ochrony komponentów biocenozy ŚPN	Według potrzeb na powierzchni 4,81 ha	Oddziały – 8A x, 196c, 181i, 195n,s,t ,ax, cx, dx, fx, 148a
2	Prowadzenie prac pielęgnacyjnych w drzewostanie pod kątem wykorzystywania miejsca na potrzeby edukacyjne i rekreacyjne	Według potrzeb na powierzchni 1,47 ha	Oddział 8A m
3	Ochrona naturalnej dynamiki rodzimej flory leśnej, przez inwentaryzowanie, a następnie usuwanie obcych geograficznie gatunków roślin, w szczególności dębu czerwonego (<i>Quercus rubra</i> L.), jesionu pensylwańskiego (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>), czeremchy późnej (<i>Padus serotina</i>) i innych gatunków drzew (w tym ich siewek i odrośli), występujących i spontanicznie pojawiających się w ekosystemach ŚPN	Według potrzeb wynikających z prowadzonej na bieżąco inwentaryzacji	Obszary ochrony krajobrazowej
4	Ochrona naturalnej dynamiki rodzimej flory, przez inwentaryzowanie, a następnie usuwanie (wykasanie przed kwitnieniem lub w początkowej jego fazie, wrywanie z korzeniami), obcych geograficznie gatunków roślin zielnych, w szczególności nawłoci kanadyjskiej (<i>Solidago canadensis</i>), niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>), niecierpka gruczołowatego (<i>Impatiens glandulifera</i>) i innych gatunków o cechach inwazyjnych	Według potrzeb wynikających z prowadzonej na bieżąco inwentaryzacji	Obszary ochrony krajobrazowej
5	Usuwanie (poza teren ŚPN) pojawiających się zanieczyszczeń	Według potrzeb	Obszary ochrony

	stałych (śmiec), w szczególności nie podlegających szybkiej biodegradacji, zarówno występujących w formie pojedynczej, jak i w formie mniejszych lub większych wysypisk		krajobrazowej pozostające we władaniu ŚPN
6	Budowa ścieżki rowerowej ze Św. Katarzyny do Podgórze łącznie z niezbędnym usunięciem drzew i krzewów pozwalających na jej prawidłowe wykonanie	2 km	Obszary ochrony krajobrazowej

B. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	Wykaszenie łąk wraz z wywozem ściętej biomasy	9,22 ha	Oddziały – 11 h, 54 h, 239 a, c, f, g, 248 d, f, g, h, i, l, 2P h, 39Pb, c, d, f, 8A h, i, j
2	Ochrona naturalnej dynamiki rodzimej flory, przez inwentaryzowanie, a następnie usuwanie (wykaszenie przed kwitnieniem lub w początkowej jego fazie, wyrywanie z korzeniami), obcych geograficznie gatunków roślin zielnych, w szczególności nawłoci kanadyjskiej (<i>Solidago canadensis</i>), niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>), niecierpka gruczołowatego (<i>Impatiens glandulifera</i>) i innych gatunków o cechach inwazyjnych	Według potrzeb wynikających z prowadzonej na bieżąco inwentaryzacji	Obszary ochrony krajobrazowej
3	Usuwanie (poza teren ŚPN) pojawiających się zanieczyszczeń stałych (śmiec), w szczególności nie podlegających szybkiej biodegradacji, zarówno występujących w formie pojedynczej, jak i w formie mniejszych lub większych wysypisk	Według potrzeb	Obszary ochrony krajobrazowej pozostające we władaniu ŚPN
4	Budowa, konserwacja naprawa i wymiana: 1) infrastruktury turystycznej oraz informacyjno-edukacyjnej według Parkowego Systemu Informacji na szlakach turystycznych oraz ścieżkach i obiektach edukacyjnych; 2) nawierzchni szlaków turystycznych oraz ścieżek i obiektów edukacyjnych np.: profilowanie szlaków, uzupełnianie ubytków poerozyjnych, naprawa rowów odpływowych i przepustów, wykonanie rowków odpływowych kierujących wodę do wnętrza lasu na ich stromych odcinkach.	Według potrzeb	Obszary ochrony krajobrazowej bezpośrednio przylegające do terenów udostępnionych
5	Ścinanie lub obalanie pojedynczych drzew oraz prowadzenie prac chirurgii drzew zagrażających turystom przy szlakach turystycznych, ścieżkach i obiektach edukacyjnych, przy drogach oraz w innych miejscach udostępnionych	Według potrzeb	Obszary ochrony krajobrazowej bezpośrednio przylegające do terenów udostępnionych
6	Kształtowanie okrajka między lasem a terenem otwartym przy obiektach administracyjnych i mieszkalnych Parku poprzez usuwanie drzew i wysokich krzewów w pasie do 25 m od ścian budynków	Według potrzeb	Obszary ochrony krajobrazowej
7	Wycinanie drzew rosnących przy obiektach na terenie ŚPN zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mienia oraz drzew rosnących na granicy Parku a zagrażających obiektom w ich bezpośrednim sąsiedztwie poza granicą ŚPN	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
8	Ochrona ekosystemów nieleśnych, zachowanie walorów krajobrazu rolniczego, poprzez wydzierżawianie gruntów miejscowym rolnikom i przeprowadzanie przez nich zabiegów: 1) koszenia; 2) usuwania pokosu; 3) ekstensywnego wypasu; 4) zapewnienie dojazdu do gospodarstw i użytkowanych rolniczo gruntów.	31,51 ha	Obwody ochronne: 1) Święty Krzyż oddziały – 80 d, h, j, k, n; 2) Dąbrowa oddziały – 64s, z, ax; 3) Podgórze oddziały – 8A t, y, z, ax, bx, dx, 63h, j, r;

			4) Klonów oddziały: 213a, b, f, g, 229f, g, h, i, l, 230a, b, c, f, g, i, 238g, f.
9	Usuwanie drzew i krzewów na terenie przewidzianym pod budowę nowego centrum edukacyjnego	1,69 ha	Oddziały – 196c, d, m, n
10	Wykonanie korekty podziału powierzchniowego gruntów ŚPN i zmiany numeracji oddziałów i wydzieleń	Według potrzeb	Obszar ŚPN

C. W ekosystemach wodnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	Usuwanie (poza teren ŚPN) pojawiających się w zbiornikach wodnych, ciekach i źródłach zanieczyszczeń stałych (śmieci), szczególnie z miejsc ich większego gromadzenia się (tamy bobrowe, inne przytłumienia naturalne i sztuczne, miejsca wirowania wody, itp.)	Według potrzeb	Zbiorniki i ciek wodne (stałe i okresowe) oraz źródła na całości obszarów ochrony krajobrazowej
2	Cykliczne badanie poziomu wód gruntowych	5 punktów pomiarowych	Oddziały – 19i, 54o, 148p, 115ax, 181g
3	Utrzymanie i rewitalizacja „Stawów biskupich” w Ogrodzie dendrologicznym w Bodzentynie poprzez zabiegi melioracyjne, usuwanie drzew i krzewów	5 stawów	Oddz. 8A n

D. Inne

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ²⁾
1	Budowa centrum edukacji przyrodniczej ŚPN wraz z wystawą stałą, w tym przygotowanie dokumentacji przedprojektowej i projektowej na potrzeby inwestycji	1 komplet	Oddziały – 196 b, c, d, m, n, p
2	Upowszechnianie wiedzy o ŚPN, wiedzy przyrodniczej, ekologicznej i zasad zrównoważonego rozwoju poprzez działania edukacyjne i informacyjne, w szczególności: 1) prowadzenie zajęć edukacyjnych, ośrodków edukacyjnych i punktów informacyjnych; 2) organizację wydarzeń edukacyjnych (festiwale, szkolenia, warsztaty, wycieczki edukacyjne, konkursy, wernisaże, wystawy, festyny, kampanie informacyjne i promocyjne); 3) działalność wydawnicza; 4) organizacja sympozjów; 5) organizacja seminariów, konferencji.	Według potrzeb	Obszar ŚPN oraz poza ŚPN (inne imprezy edukacyjne)
3	1. Kompleksowa modernizacja i adaptacja do celów edukacyjno-turystycznych obiektów architektury drewnianej na terenie ŚPN, w tym budynków zabytkowych dawnej administracji leśnej wraz z utworzeniem zaplecza administracyjno-technicznego. 2. Edukacyjne i turystyczne zagospodarowanie terenu Ogrodu dendrologicznego w Bodzentynie.	1 kompleks	Oddział 8A
4	Działalność Muzeum Przyrodniczego ŚPN, w tym konserwacja i modernizacja wystawy i obiektu Muzeum	1 obiekt	Muzeum Przyrodnicze ŚPN na Świętym Krzyżu
5	Działalność Ośrodka edukacyjnego ŚPN w Bodzentynie, w tym konserwacja i modernizacja zaplecza edukacyjnego oraz obiektu	1 obiekt	Ośrodek edukacyjny w Bodzentynie
6	Utrzymanie Galerii widokowej na gołoborzu poprzez konserwację i modernizację obiektu	1 obiekt	Galeria widokowa na gołoborzu na Łysej Górze
7	Nabywanie nieruchomości niestanowiących własności Skarbu Państwa w celu zapewnienia większej skuteczności ochrony	Według potrzeb	Obszar ŚPN

	wybranych fragmentów siedlisk bądź możliwości wprowadzenia niezbędnych zabiegów ochrony czynnej		
8	Usuwanie wyrobów zawierających azbest poprzez: 1) likwidację nielegalnych składowisk; 2) wymianę pokryć dachowych na nowe w obiektach stanowiących własność ŚPN.	Według potrzeb	Obszar ŚPN
9	Rozbiórka zbędnych obiektów budowlanych, będących własnością ŚPN	Według potrzeb	Obszar ŚPN
10	Budowa i modernizacja parkingu wraz z wykonaniem dokumentacji projektowej, w związku z potrzebą uzyskania pozwolenia na budowę, w myśl przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290, z późn. zm.)	1 obiekt	Nowa Słupia nr dz. 1191/1
11	Sprzątanie i wywóz odpadów	Według potrzeb	Obszar ŚPN

¹⁾ ŚPN – Świętokrzyski Park Narodowy.

²⁾ Podział na oddziały oznaczone liczbą oraz pododdziały oznaczone literą podano zgodnie z mapą gospodarczą Świętokrzyskiego Parku Narodowego, sporządzoną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Warszawie w skali 1:5000, według stanu na dzień 1.01.1997 r., arkusze numer 1-19. Podział na obwody ochronne podano zgodnie z mapą przeglądową Świętokrzyskiego Parku Narodowego, sporządzoną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Warszawie w skali 1:25 000, według stanu na dzień 1.01.1997 r. Mapy znajdują się w siedzibie Świętokrzyskiego Parku Narodowego w miejscowości Bodzentyn.

Załącznik nr 3

OPIS SPOSOBÓW CZYNNEJ OCHRONY GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT

1. Sposoby czynnej ochrony gatunków roślin i zwierząt na obszarach ochrony czynnej

A. Czynna ochrona gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobu ochrony
1	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	Ochrona stanowisk i osobników	1. Usuwanie drzew i krzewów zakłócających wzrost. 2. Ręczne odchwaszczenie gleby w miejscach pielęgnacji.
2	Pełnik europejski (<i>Trollius europaeus</i>)	Ochrona stanowisk	Zapobieganie pojawianiu się niepożądanych gatunków roślin przez ich wykaszanie na stanowiskach i wokół stanowisk roślin chronionych, z usunięciem skoszonej biomasy
3	Rosiczka okrągłolistna (<i>Drosera rotundifolia</i>)	Ochrona stanowisk	Zapobieganie pojawianiu się niepożądanych gatunków roślin przez ich wykaszanie na stanowiskach i wokół stanowisk rosiczki okrągłolistnej, z usunięciem skoszonej biomasy
4	Występujące na terenie ŚPN gatunki roślin zamieszczone w załączniku nr II dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory	Obejmowanie właściwą ochroną rozpoznawanych miejsc występowania poszczególnych gatunków	1. Prowadzenie metodami niskoinwazyjnymi inwentaryzacji miejsc występowania i monitoringu liczebności poszczególnych gatunków oraz gromadzenie materiałów dokumentacyjnych. 2. Wprowadzanie właściwych sposobów ochrony miejsc występowania poszczególnych gatunków. 3. Ograniczanie dostępu i wzmożony dozór w miejscach występowania gatunków w celu eliminacji lub ograniczenia niszczenia lub pozyskiwania 4. Prowadzenie badań naukowych przez pracowników i podmioty zewnętrzne.

B. Czynna ochrona gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobu ochrony
1	1. Przeplatka aurinia (<i>Euphydras aurinia</i>). 2. Czerwończyk nieparek (<i>Lycaena dispar</i>).	Ochrona stanowisk	1. Zapobieganie pojawianiu się niepożądanych gatunków drzew i krzewów przez wykaszanie łąk, z usunięciem skoszonej biomasy oraz usuwanie z nich zakrzaczeń w nieregularnych płatach z wyłączeniem płatów z dużym udziałem czarcikęsu łąkowego (<i>Succisa pratensis</i>). 2. Zapobieganie przesuszeniu łąk

			przez tworzenie zatamowań z miejscowego materiału naturalnego na dawnych rowach odwadniających występujących na niektórych stanowiskach.
2	Poczwarówka zwężona (<i>Vertigo angustior</i>)	Ochrona stanowiska	1. Usuwanie młodego pokolenia drzew i krzewów pochodzących z sukcesji naturalnej w miejscu występowania gatunku. 2. Wykazanie powierzchni (w nieregularnych płatach), z usunięciem biomasy.
3	Rzadkie i zagrożone kalcifilne gatunki ślimaków związane z siedliskiem ukształtowanym dawnymi czynnikami antropogenicznymi	Kształtowanie kępowo występujących, nasłonecznionych zarośli bzu czarnego wśród pojedynczych starych drzew owocowych poprzez usuwanie górzących nad nimi drzew; utrzymanie rumowiska po dawnym domu mieszkalnym (w obrysie jego fundamentu, w miejscach gdzie jest jeszcze widoczny lub częściowa odbudowa). Ustawienie tablicy edukacyjnej.	Oddział 115cx
4	Występujące na terenie ŚPN gatunki zwierząt z załącznika nr II dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory oraz gatunki ptaków z załącznika nr I dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa	Obejmowanie właściwą ochroną rozpoznawanych miejsc występowania i rozrodu poszczególnych gatunków	1. Prowadzenie metodami niskoinwazyjnymi inwentaryzacji miejsc występowania i monitoringu liczebności poszczególnych gatunków oraz gromadzenie materiałów dokumentacyjnych. 2. Wprowadzanie właściwych sposobów ochrony miejsc występowania i rozrodu poszczególnych gatunków. 3. Ograniczanie dostępu i wzmożony dozór w miejscach występowania gatunków w celu eliminacji lub ograniczenia płoszenia lub pozyskiwania. 4. Prowadzenie badań naukowych przez pracowników i podmioty zewnętrzne.
5	Utrzymanie miejsc rozrodu płazów	1 stanowisko	115m

2. Sposoby czynnej ochrony gatunków roślin i zwierząt na obszarach ochrony krajobrazowej

A. Czynna ochrona gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobu ochrony
-----	---------------	-------------------------	----------------------

1	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	Ochrona stanowisk i osobników	1. Usuwanie drzew i krzewów zakłócających wzrost. 2. Ręczne odchwaszczenie gleby w miejscach pielęgnacji.
2	Pełnik europejski (<i>Trollius europaeus</i>)	Ochrona stanowisk	Zapobieganie pojawianiu się niepożądanych gatunków roślin przez ich wykaszanie na stanowiskach i wokół stanowisk, z usunięciem skoszonej biomasy

B. Czynna ochrona gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobu ochrony
1	1. Przeplatka aurinia (<i>Euphydras aurinia</i>). 2. Czerwończyk nieparek (<i>Lycaena dispar</i>).	Ochrona stanowisk	1. Zapobieganie pojawianiu się niepożądanych gatunków drzew i krzewów przez ręczne wykaszanie łąk, z usunięciem skoszonej biomasy i usuwanie z nich zakrzaceń w nieregularnych płatach z wyłączeniem płatów z dużym udziałem czarcikęsu łąkowego (<i>Succisa pratensis</i>) rośliny żywicielskiej przeplatki aurinii (<i>Euphydras aurinia</i>). 2. Zapobieganie przesuszeniu łąk przez tworzenie zatamowań z miejscowego materiału naturalnego na dawnych rowach odwadniających występujących na niektórych stanowiskach.

**WSKAZANIE OBSZARÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ, CZYNNĄ
I KRAJOBRAZOWĄ**

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ¹⁾	Powierzchnia ogółem w ha
1	Ochrona ścisła	Oddziały – 1B a,b,c,d,f,g,h,i,j,k,l, 1C a,b,c,d,f,g,h,i, 2A i, j, 2B a,b,c,d,f,g,h, 2C a,b,c,d,f,g,h,i,j,k,l,m,n,o,p, 4A a, 30 h,i,j,k,l, 42 ax, m,p,r,s,t,w, x, y, z, 63a,b,c, 66 a, 67a, 83f, 84 b,c, 85k, 86l, 87c, 88b, 89j, 90d, 91d, 92c, 93 c,f, 94ax, 95 b,c,d, 96 b, c, 97b, 98 b, c, 99 b, c, 100 c,d,f, 101 g,h, 102 a, b, c, d, 103 a,b,c,d,f,g, 104 a,b,c,d,f,g, 105 a,b,c,d, f, g, 106 a, b, c, d, f, g, h, 107 a, b, c, 108 a,b,c,d,f,g, 109 a,b,c,d,f,g,h,i, 110 j,m, 112 a,b,d,f, 113 a,b, c, d, f, g, 114 a,b,c,d,f,g,h, 115 a, b, c,d,f,g,h,p,r,s,t,w,x,y,z, 116 a,b, c, d, f, g, 117 a,b,c,d,f,g,h,i,j,k, 118 a,b,c,d,f,g,h, 119 a,b, 120 a,b, 121 a, b, 122 a,b,c, 123 a,b,c,d, 124 a,b,c, d, 125 a,b,c, 126 a,b,c,d, 127 a, b, c, d, f, g, 128 a,b,c, 129 a,b, 130 a,b,c,d, 131a, 132 a,b,c, 133 a,b,c,d,f, 134 a,b, c, 135 a,b,c,d,f, 136 a,b,c,d,f, 137 a,b, 138 a,b,c, 139 a, b, c, d, f, 140 a, b, c, d, 141a,b,c,d,f,g, 142a, 143a, 144a, 145 a,b, 146 a,b,c,d,f, 149 a,b,c, 150 a,b,c, 151a, 152 a, b, 153a, 154 a,b,c,d, 155 a,b,c,d, 156 a,b,c,d,f,g, 157 a,b,c, d, f, 158 a,b,c,d,f,g,h, 159 a,b, 160 a,b,c,d, 161 a,b,c,d, 162 a,b,c,d,f, 163a, 164a, 165 a,b,c,d,f,g,h,i, 166 a,b,c,d, 167 a,b,c,d,f,g, h, i, j, k, 168 a, b, c, d, f, g, h, 169 a,b,c,d,f,g,h,i, 170 a,b,c,d,f,g,h,i,j,k, 171 a,b,c,d,f,g, 172 a,b,c,d,f,g, h, i, 179a, 180a, 186a, 187a, 188a, 199 a,b,c,d, 200a,b,c,d,f,g,h,i,j, 201 a,b,c,d, f, 205 a,b,c,d,f,g,h, 206 a, b, c, 248 d, f, 249 a, c, d, f, 250 a, b, c, d, f, g, h, i, j, 251 a,b,c,d,f,g, 252 a,b,c,d, f, 253 a,b,c, 254 a,b,c, 258 a,b,c,d,f,g,h,i, 259 a,b,c,d,f, 260 a,b,c, 261 a,b,c, 262 a,b,c, 263 a,b,c,d,f, 265 a,b,c,d,f,g,i,j, 266 a, b, c, d, f, g, h, i, j	2911,30
2	Ochrona czynna	Oddziały – 1a, b, c, 1A a,b,c,d,f,g,h,i, j, 2 a, b, c, d, f, g, h, i, j, o, 2A a, b, c, d, f, g, h, 3a, b, c, d, f, g, 3A a, b,c,d, f, g, h, i, j, k, l, 4a, b, c, 4A b, c, d, f, g, h, k, l, 5a, c, d, 5A a, b, c, d, f, g,h,i,j,k, l, m, n, o, p, r, s, t, w, x, 6a, 7 a, b, c, d, f, 8a (z wył. dz. ew. 8/1), b, c, d, f, 9a (z wył. dz. ew. 9/1), b, c, d, f, g, h, 10a,b,c,d,f, 11 f,g,h, i, j, k, l, m,n, o, p, 12a, c, d, f, g, h, i, j, l, 13a, b, c, d, 14a, b, d, f,g,h,i,j,k,l, m, n, 15a, b, c, 16a, b, c, 17a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, 18a, b, c, d, f, g, h,i,j,k,l,m,n,o,p,r,s,t, 19a,b,d,f,g, l, m, n, p, r, s, t, w, x, y, 20a, b, c, d, f, g, h, i, j, 21a, b, c, d, 22a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, m, 23a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, 23Pa, 24a, b, c, d, f, g, h, i, j, 25a, b, 26a,b,c,d,h,i (z wył.dz.ew.26/4), j,l, m, n, o (z wył. dz. ew. 26/5), p, 27a, b, c, 28a, b, c, d, 29a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, m, n, 30a, b, c, d, f, g, 31a,b,c,d,f, 32a,b,c,d, 33a,b,c,d, f, g, h, i, j, 34a, b, c, d, f, 35a, b, c, d, f, g, 36a, b, c, d, 37a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, m, n, o, p, r, 38a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, 39a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, 39S d, f, 40a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r, s, t, w, 41a,b,c,d,f,g,h,i,j,k,l, m, n, o, p, r, s, t, w, 42a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, n, o, 43a,b, c, d, f, g, h, 44a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, 45a (z wył. dz. ew.4313/1, 4313/2, 4313/3, 45/4, 45/5, 45/6), b (z wył. dz. ew. 4043/1, 4044/1), c (z wył. dz. ew. 45/8, 45/9), d, f, g, h, i, j (z wył. dz. ew. 2948/2213), k (z wył. dz. ew. 4052/1), l (z wył. dz. ew. 4050/1, 4049/1), 46a,b,c, 47a, b, c, 48a,b,c, 49a,b, c, d, 50a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, 51a, b, c, d, 52a, b, c, d, 53a, b, c, d, 54a, b, c, d, f, g, i, j, k, l, m, n, 55a, b, c, d, f, g, h, 56a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, 56P b, 57a,b,c,d,f,g,h, i, j, k, l, m, 58a, b, c, d, f, g, 59a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, 60a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, 60P c, 61a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, m, n, 62a, b, c (z wył. dz. ew. 63/3), d, f, g (z wył. dz. ew. 62/5, 4316/1), h, i, j, k, l, m, n, o, 63d, f (z wył. dz. ew. 4336/2), g, l, m, n, o, p, x, 64a,b,c,f,g, m, n, o, p, 65a, b, c, 68a, b, c, d, f, g, h, 69a, b, c, d, f, g, 70a, b, c, d, f, 71a, b, c, 72a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, 73a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, 73P a, 74a, b, c, d, f, 75a, b, c, d, f, 76a, b, c, 77a, b, c, 78a, b, c, 79a, b, c, d, f, g, 80a, b, c, 81a,b,c, d, 82a, b, c, 83a, b, c, d, 84a, 85a,b,c,d,f, g, h, i, j,	4458,83

		<p>86a,b,c,d,f,g,h,i,j,k, 87a, b, 88a, 89a, b, c, d, f, g, h, i, 90a, b, c, 91 a, b, c, 92 a, b, 93 a, b, d, 94 a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r, s, t, w, x, y, 95 a, 96 a, 97a, 98a, 99a, 100 a, b, 101 a, b, c, d, f, 110 a, b, c, d, f, g, h, i, k, l, 111 a, b, c, d, f, g, h, i, j, 112 c, 115 cx, j, l, m, o, 119 c, d, f, g, h, i, j, k, 120 c, d, 121 c, 122 d, f, 147 a, b, c (z wył. dz. ew. 380/7,380/9), d, f, g, h, i, j, 148 b,c,d,f,g,h,k,l,m, n, s, t (z wył. dz. ew. 379/1, 379/2, 379/5, 380/4), w, 163 b, c, 164 b, c, d, f, 165 j, k, 166 f, 173 a, b, c, d (z wył. dz. ew.418/4, 418/8), f, g, h, 174 a,b,c, 175 a,b,c,d, 176 a, b, c, 177 a,b, c, d, 178 a, b, c, 179 b, c, d, f, 180 b, c, d, 181 a, b, c, d, f, 182 a, b, c, d, f, g, h, i, j, 183 a, b, c, d, f, 184 a, b, c, d, 185 a, b, c, d, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r, s, t, 186 b, c, d, f, g, 187 b, c, d, f, g, 188 b, c, d, f, g, 189 a,b,c,d,f,g,h,j,k, 190 a,b,c,d,f,g,h, 191 a,b,c, d, f, 192 a, b, c, d, f, g, h, 193 a, b, c, d, f, g, 194 a, b, c, d, f, g, 195 a, b,c,d,f,g, h, i, j, 196 s, t, w, 197 a, b, c, d, f, g, h, 198 a, b, c, d, f, g, 202 a,b,c,d,f,g,h,i,j,k,l,m,n, 203a, b, c, d, f, g, h, i, l, m, 204 a,b, c, d, 207 a, b, c, d, f, 208 a, b, c, 209 a, b, c, d,f,g,h,i, 210a,b,c,d, f, 211 a,b,c,d (z wył. dz. ew.520/1), f(z wył. dz. ew. 520/1), 212 a, b, c (z wył. dz. ew. 521/1), 213 h, i, j, k, l, m, n (z wył. dz. ew. 522/1), o (z wył. dz. ew. 522/1), p (z wył. dz. ew. 522/1), 214 a,b,c,d, 215a,b,c, 216 a, b, c, 217a, 218a, 219a,b, 220a, 221a,b, 222 a, b, 223 a, b, 224 a, 225 a, b, 226 a,b,c, d, 227 a, b, 228 a, b, c, d, 229 a, b,c,d,m, 230 d, h, i,k,l,m,n,o,p, r, 231 a, b, c, d, 232 a, 233 a, 234 a, 235 a, 236 a, b,c,d,f, g, h, i, j, k, l, m, n, 237 a, b, c, d, f, g, h, i, 238 a, b, c, d, 239 a, b, c, d, f, g, h, i, j, 240 a, b, c, 240P a, b, 241 a, 242 a, b, 243 a, b, 244 a, b, c, 245 a, b, c, d, 246 a, b, 247 a, b, c, d, f, g, h, i, j, 248 a, b, c, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r, s, 249 b, 251 h, 251P c, 255 a, b, c, d, f, g, 256 a, b, c, d, f, 257 a,b,c,d,f,g,h,i,j,k,l,m, 264a,b,c,d,f,g,h, i, j, 265 h, k, 267 a, b, c, 268 a, b, c</p>	
3	Ochrona krajobrazowa	<p>Oddziały – 2k,l,m,n, 2P a,b,c,d,f,g,h,i,j,k, 4A i,j, 4AS a,b, 5b, (dz. ew. 8/1 w oddz. 8a), 8A a, ax, b, bx,c,cx,dx,f,h, i, j, k, l, m, n, o, r, s, t, w, x, y, z, 8P p, 8S c, d, f, g, h, i, p, 11a, b, c, d, (dz. ew. 9/1 w oddz. 9a), 11P a, ax, b, bx, c, cx, d, dx, f, fx, g, gx, h, hx, i, ix, j, jx, k, kx, l, lx, m, n, o, p, r, s, t, w, x, y, z, 12 b,k, 12P a, 13P a, b, c, d, f, 14c, 14P a, b, c, d, f, g, h, 19c, h, i, j, k, o, 20P a, ax, ay, b, bx, by, c, cx, cy, d, dx, dy, f, fx, fy, g, gx, gy, h, hx, hy, i, x, j, jx, k, kx, l, lx, m, mx, n, nx, o, ox, p, px, r, rx, s, sx, t, tx, w, wx, x, xx, y, yx, z, zx, 23P b, d, 24P a, b, 26f, g (dz. ew. 26/4 w oddz. 26i), k, (dz. ew. 26/5 w oddz 26o) 26P a, b, c, 30P a, ax, b, bx, c, cx, d, dx, f, fx, g, gx, h, hx, i, ix, j, jx, k, kx, l, lx, m, mx, n, o, ox, p, px, r, rx,s,sx,t,w,x,y,z, 36P a,b, 39P a,b,c,d, f, g, 39S a, b, c, 40Pa, 41Pa, b, c, d, 42P a, b, c, d, f, 42S a, 43Pa, 44Pa, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, 45P a, b, c, d, f, g, h, i, (dz. ew. 45/4,45/5, 45/6, 4313/1, 4313/2, 4313/3 w oddz. 45a, dz. ew. 4043/1, 4044/1 w oddz. 45b, dz. ew. 45/8, 45/9 w oddz. 45c, dz. ew. 2948/2213 w oddz. 45 j, dz. ew. 4052/1 w oddz. 45 k, dz. ew. 4049/1, 4050/1), 54h, o, 56P a, c, d, f, g, h, i, 57Pa, 59Pa, b, c, 60P a, b, d, f, 61Pa, b, c, d, f, 62Pa, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, (dz. ew. 62/3 w oddz. 62c, dz. ew. 62/5, 4316/1 w oddz. 62 g), 63h, (dz. ew. 4336/2 w oddz. 63f), i, j, k, r, s, t, w, 64ax, bx, h, i, j, k, l, r, s, t, w, x, y, z, 64Pa, 71Pa, 72Pa, b, c, d, 80d, f, g, h, i, j, k, l, m, n, 115ax, bx, i, k, n, 115Pb, c, 115Sa,b, 119 l, (dz.ew. 380/4, 380/7, 380/9 w oddz. 147c) 148a,i,j, o, p, r, (dz. ew. 379/1, 379/2, 379/5 w oddz. 148t) 148Sa, b, (dz. ew. 418/4, 418/8 w oddz. 173d) 175Sa, b, c, d, f, g, h, i, j, k, l, m, 181g, h,i, j, k, l, m, 181S a, b, 185 f, 189 i, 195 k, l, m, n, o, p, r, s, t, w,x,y,z,ax,bx, cx, dx, fx, 196 a,b,c,d,j,k,l,m,n,o,p, 196S d,f,g,h,i,m,n,o,p,r, 198P a,b,c,d,f,g,h,i,j,k, l, m, n, o, 202 o, 202P a,b,c, 202S d,f,g, 203 j,k, 211S a, (dz. ew. 502/1 w oddz. 211f i 211d), (dz. ew. 521/1 w oddz. 212c), 213 a, b,c,d, f, g (dz. ew. 522/1 w oddz. 213 o,n,p), 229 f, g, h, i, j, k, l, 229S a, 230 a,b,c,f,g, j, 230S a, b, c, 238 f, g, h, i, 239P b, d, 240P ax, bx,c,cx,d,dx,f,fx,g,h,i,j,k, l, m, n,o,p,r,s,t,w,x,y,z, 240S a,b,c,d,i, 246P a,ax,b,bx,c, cx, d, f, g, h, i, j, k, l,m,n,o,p,r,s,t,w,x,y,z, 246S a,b, 248P a,c,k, 249P a,b,c, 251P a, d, f, g, h</p>	256,32
Razem		7626,45	

- ¹⁾ Podział na oddziały oznaczone liczbą oraz pododdziały oznaczone literą podano zgodnie z mapą gospodarczą Świętokrzyskiego Parku Narodowego, sporządzoną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Warszawie w skali 1:5000, według stanu na dzień 1.01.1997 r., arkusze numer 1-19. Mapa znajduje się w siedzibie Świętokrzyskiego Parku Narodowego w miejscowości Bodzentyn.

Załącznik nr 5

USTALENIE MIEJSC UDOSTĘPNIANYCH W CELACH EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, KULTUROWYCH, REKREACYJNYCH I SPORTOWYCH ORAZ MAKSYMALNEJ LICZBY OSÓB MOGĄCYCH PRZEBYWAĆ JEDNOCZEŚNIE W TYCH MIEJSCACH

I. Miejsca udostępniane w celach edukacyjnych

Lp.	Miejsce udostępniane ¹⁾	Maksymalna ilość osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Tereny ćwiczeń edukacyjnych w oddziale 8Ah, 8Aj, 8Al, 8Ak, 8Am, 8An, 8Ao w Bodzentynie	200
2	Teren Muzeum Przyrodniczego na Świętym Krzyżu w oddziale 115ax	150
3	Galeria widokowa na gołoborzu na Łysej Górze w oddziale 116 f, g	200
4	Przyrodnicza ścieżka edukacyjna (Łysica) w oddziałach – 146 b, f, 147 d, f, g, j, C-2 b, h, i, j, p, 173 a, 172 a, b, 171 a, 170 a	500
5	Przyrodnicza ścieżka edukacyjna (Huta Szklana – Św. Krzyż) w oddziałach – 115 Sb 116 g, f, 117 d, i, j, 118 g, h, f, 119 f,	500
6	Przyrodnicza ścieżka edukacyjna (Nowa Słupia – Św. Krzyż) w oddziałach – 196 o, s, t, 197 f, g, 115 Pc,	500
7	Przyrodnicza ścieżka edukacyjna (Trzcianka – Św. Krzyż) w oddziałach – 202 o, n, 203 a, b, c, d, f, g, 204 a, b, 199 d, 200 a, g, h, i, j, 115 ax, bx,	500
8	Obszary ochrony ścisłej (poza ścieżkami edukacyjnymi oraz terenami ćwiczeń edukacyjnych) udostępnione w ramach zajęć dydaktycznych pod opieką pracownika SPN ²⁾	30
9	Obszary ochrony czynnej (poza ścieżkami edukacyjnymi oraz terenami ćwiczeń edukacyjnych) udostępnione w ramach zajęć dydaktycznych pod opieką pracownika SPN	50
10	Obszary ochrony krajobrazowej (poza terenami ćwiczeń edukacyjnych w Bodzentynie) udostępnione w ramach zajęć edukacyjnych	100

II. Miejsca udostępniane w celach turystycznych, kulturowych, rekreacyjnych i sportowych

Lp.	Miejsce udostępniane ¹⁾	Maksymalna ilość osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Teren zabytkowego zespołu klasztornego na Świętym Krzyżu w oddziale – 115, ax, bx	5000, a podczas uroczystości religijnych - bez ograniczeń.
2	Teren pomnika „Krzyże Katyńskie” w Hucie Szklanej w oddziale 119l	50, a podczas uroczystości okolicznościowych - bez ograniczeń
3	Teren cmentarza Więźniów i Jeńców Radzieckich w oddziale 115 n na Świętym Krzyżu	50, a podczas uroczystości okolicznościowych - bez ograniczeń
4	Zbiorowe mogiły mieszkańców pomordowanych w czasie II Wojny Światowej w oddz. 146c w Świętej Katarzynie	50, a podczas uroczystości okolicznościowych - bez ograniczeń
5	Zbiorowa mogiła mieszkańców pomordowanych w czasie II Wojny Światowej w oddziale 196t w Nowej Słupii	50, a podczas uroczystości okolicznościowych - bez

		ograniczeń
6	Szlak czerwony Święta Katarzyna – Trzcianka w oddziałach – 115ax, bx, cx, 115Pb, c, 115Sb, 199d, 200g, h, i, j, 202k, n, o, 203a, b, c, d, f, g, 204a, b, 163a, b, c, 175b, c, d, 175Sa, 176c, 177d, 178a, b, c, 179b, c, d, f, 180d, 181b, f, g, 182f, g, h, j, 188b, d, g, 140d, 141d, 146b, c, f, 147d, f, g, j, 148Sb, 164a, b, 165a, b, c, 166a, 167a, b, 168a, 169a, 170a,b, 171a, 172a, b, 173a, 1C-d, 2C-b, c, d, h, i, j, p	3000
7	Galeria widokowa na gołoborzu w oddziałach – 116 f, g	200
8	Szlak niebieski Święta Katarzyna – Bodzentyn w oddziałach – 148Sb, 148k, m, n, s, 147d, 146b, c, 111g, j, 110f, g, h, i, j, l, 109a, c, f, g, 9a, b, c, d, f, 8a, 73i, 72c, d, k, 59Pa, b, 59a, c, j, p, 44Pp, 44Po, 44a, j, 43a, d, g, h, 25a, b, 15a, c, 10d, f	1000
9	Szlak niebieski Nowa Słupia – Święty Krzyż w oddziałach – 115ax, 115Pb, c, 196o, s, 197a, d, f, g	1000, a podczas imprez religijnych - bez ograniczeń
10	Parking w oddziale 196j w Nowej Słupi	50, a podczas imprez gminnych - bez ograniczeń
11	Kompleks „leśniczówka Nowa Słupia” położony w miejscowości Nowa Słupia przy ul. Świętokrzyskiej (działki ew. nr 1193/1, 1194/1, 1195/1, 1206/1, 1207/1, 1208/1, 1213/3)	2000
12	Teren schroniska PTTK „Jodelka” w Świętej Katarzynie (oddział 148i)	300
13	Szlak zielony Łączna – Bodzentyn w oddziałach – 229a, 228a, b, 227a, 219a, 226a, b, 218a, 225a, 224a, 216b, c, 215a, b, c, 214a, c, 213i, k, l, m, n, 212b, c, 211d, f	1000
14	Szlak żółty: Klonów – Bukowa Góra w oddziałach – 227a, b, 226a, b, 229Sa	500
15	Szlak czarny Chełmowa Góra w oddziałach – 3Aa, f, i, k, 2A a, h, 1A a, b, d, f, h	500
16	Przyrodnicza ścieżka edukacyjna niebieska (Huta Szklana – Św. Krzyż) w oddziałach – 115S b 116 g, f, 117 d, i, j, 118 g, h, f, 119 f	500
17	Przyrodnicza ścieżka edukacyjna czerwona (Nowa Słupia – Św. Krzyż) w oddziałach –196 o, s, 197 a, d, f, g, 115P c, 115P b	500
18	Przyrodniczo - kulturowa ścieżka edukacyjna „Nasyp kolejki wąskotorowej Nowa Słupia – Hucisko – Św. Katarzyna” od Nowej Słupi do szlaku niebieskiego przy „Słupskim Wekslu” w oddziałach - 196o,75f,c,a,76a,76b,77a,b,78a,b,79f,a,c,b,d,80a,81a,b,82a,83a,b,c,84a,85j,86k,87b,88a,89g,h,i,90c,91c,92a,b,93b,c,d,94t,y,x,w,95a,96a,97a,98a,99a,100a,65c,101b,c,66a,102a,67a,103a,b,104a,68h,b,104a,68c,104a,69c,f,g,70f,71a,72i,72c,g,Pa,d,k,i,59p,73i,109a,b,c,g,110g,h,i,j,l,f,k,,111g,j,146c	500
19	Ścieżka rowerowa Podgórze – Św. Katarzyna	500
20	Odcinek szlaku turystycznego od ścieżki edukacyjnej „Nasyp kolejki wąskotorowej Nowa Słupia – Hucisko – Św. Katarzyna” do Przełęczu Huckiej	500
21	Odcinek szlaku turystycznego od ścieżki edukacyjnej „Nasyp kolejki wąskotorowej Nowa Słupia – Hucisko – Św. Katarzyna” do Kapliczki „Mikołaja”	500

¹⁾ Podział na oddziały oznaczone liczbą oraz pododdziały oznaczone literą podano zgodnie z mapą gospodarczą Świętokrzyskiego Parku Narodowego, sporządzoną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Warszawie w skali 1:5000, według stanu na dzień 1.01.1997 r., arkusze numer 1-19. Mapa znajduje się w siedzibie Świętokrzyskiego Parku Narodowego w miejscowości Bodzentyn.

²⁾ ŚPN – Świętokrzyski Park Narodowy.